

NÕUKOGU SOOVITUS,**14. juuli 2015,****milles käsitletakse Madalmaade 2015. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamused
Madalmaade 2015. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2015/C 272/22)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks komisjoni ettepaneku käivitada uus tööhõive ja majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020”, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel. Strateegia keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.
- (2) Nõukogu võttis 14. juulil 2015 komisjoni ettepanekute põhjal vastu soovitusel liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta ⁽³⁾. Neid kahte dokumenti koos nimetatakse koondsuunisteks ning liikmesriikidel paluti neid oma majandus- ja tööhõivepoliitikas arvesse võtta.
- (3) Nõukogu võttis 8. juuli 2014 vastu soovitusel ⁽⁴⁾ Madalmaade 2014. aasta riikliku reformikava kohta ja esitas arvamuse Madalmaade 2014. aasta ajakohastatud stabiilsusprogrammi kohta. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 473/2013 ⁽⁵⁾ esitas komisjon 28. novembril 2014 arvamuse Madalmaade 2015. aasta eelarvekava kohta.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

⁽³⁾ Kehtivad vastavalt nõukogu 6. mai 2014. aasta otsusele 2014/322/EL liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta 2014. aastaks (ELT L 165, 4.6.2014, lk 49).

⁽⁴⁾ Nõukogu 8. juuli 2014. aasta soovitus, milles käsitletakse Madalmaade 2014. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamused Madalmaade 2014. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 247, 29.7.2014, lk 88).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 473/2013 euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemääraste eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta (ELT L 140, 27.5.2013, lk 11).

- (4) 28. novembril 2014 võttis komisjon vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2015) algust. Samal päeval võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Madalmaid liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.
- (5) Euroopa Ülemkogu kiitis 18. detsembril 2014 heaks prioriteedid investeeringute suurendamiseks, struktuuri-reformide intensiivistamiseks ja vastutustundlikuks, majanduskasvu soodustavaks eelarve konsolideerimiseks.
- (6) 26. veebruaril 2015 avaldas komisjon Madalmaade 2015. aasta riigiaruande. Riigiaruandes hinnati Madalmaade edusamme 8. juulil 2014 vastu võetud riigipõhiste soovitude täitmisel. Riigiaruanne hõlmab ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjaliku analüüsi tulemusi. Komisjon järeltab oma analüüsi põhjal, et Madalmaades esineb makromajanduslik tasakaalustamatus, millega seoses tuleb võtta poliitikameetmeid ja mida tuleb jälgida. Erasektori kõrgest võlatasemest tulenevad riskid on püsivad ja väärivad tähelepanu, isegi kui hiljutised meetmed toetavad eluasemeturu elavnemist ja aitavad piirata hüpoteeklaenude kasvu. Kuigi jooksevkonto suur ülejääk kajastab osaliselt majanduse struktuurseid iseärasusi, võib pensioni- ja maksustamissüsteem soosida ebatõhusat kapitalipaigutust.
- (7) 30. aprillil 2015 esitasid Madalmaad oma 2015. aasta riikliku reformikava ja 2015. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (8) Madalmaade suhtes kohaldatakse stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareeglina seotud üleminekukorda. 2015. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt kavatakse valitsus järk-järgult vähendada valitsemissektori nominaalset eelarvepuudujääki 2015. aastal 1,8 %ni SKPst ja 2018. aastaks 0,7 %ni SKPst. Valitsus plaanib täita kogu programmiperioodi vältel keskpika perioodi eelarve-eesmärgi, milleks on struktuurne puudujääk 0,5 % SKPst. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPse saavutama 2015. aastal tipptaseme 68,8 % juures ja järk-järgult vähenema kuni 66,1 %ni 2018. aastal. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Komisjoni 2015. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks struktuurne eelarvepositsioon vastama keskpika perioodi eesmärgile, saavutades 2015. aastal -0,3 % SKPst ning 2016. aastal -0,4 % SKPst. Nõukogu on stabiilsusprogrammidele antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2015. aasta kevadprognoosi arvesse võttes seisukohal, et Madalmaad peaksid stabiilsuse ja kasvu pakti nõuded täitma. Teadus- ja arendustegevusele tehtavad avaliku sektori kulutused moodustasid 2013. aastal 0,84 % SKPst ning on haridustaset, õpiedukust ja majanduslikku arengut arvestades väikesed. Valitsemissektori kulutused kõnealuses valdkonnas on alates 2014. aastast pidevalt vähenenud ning ka avaliku sektori kulutused teadus- ja arendustegevusele on jätkuvalt väikesed. Avaliku sektori kulutuste suunamine innovatsiooni ja teadusuuringutesse, eelkõige alusuuringutesse, ning raammeetmete rakendamine teadus- ja arendustegevusse tehtavate erasektori investeeringute soodustamiseks aitaks suurendada Madalmaade majanduse pikaajalist kasvupotentsiaali.
- (9) Oluline probleem peitub eluasemeturul, kus aastakümnete jooksul on suurenenud jääkus ja turgu moonutavad stiimulid, mis on mõjutanud rahastamist eluasemeturul ja sektoripõhist säästmist. Leibkonnad kalduvad kinnisvara väärtusele tuginedes hüpoteeklaene suurendama, mis suures osas peegeldab pikaajalisi maksusoodustusi, eelkõige võimalust hüpoteeklaenude intressid maksustatavast tulust täielikult maha arvata. 2012. aastast alates on rakendatud mitmeid meetmeid, mis osaliselt neid soodustusi vähendavad. Mõned neist hõlmavad eluasemelaenude maksustamiskorra kohandamist. Järkjärguline liikumine hüpoteeklaenude intresside maksustatavast tulust mahaarvamise piiramise ning amortiseerimise stiimuli suurendamise suunas on põhjendatud. Selle meetme võiks siiski kiiremini järkjärguliselt kasutusele võtta, et avaldada rohkem mõju amortiseerimistegevusele. Endiselt kehtib suur maksusoodustus vähetootlikesse varadesse investeerimiseks. Laenusumma ja kinnisvara väärtuse 100 % suhe, milleni tuleb jõuda 2018. aastaks, on siiski kõrge. Üüriturgu piirab reguleerimine ning väga suur sotsiaalelamusektor, mis peab toime tulema pikkade ootejärjekordadega. Sissetulekust rohkem sõltuv üüri diferentseerimine sotsiaalelamusektoris on samm õiges suunas, kuid selle mõju on vähene. Uue seaduse kohaselt peavad elamumajandusettevõtted hakkama eristama üldist majandushuvi pakkuvaid tegevusi (st sotsiaaleluasemete haldamist) ja muid tegevusi. Tulevik näitab, kas see toob plaanipäraselt kaasa sotsiaalkorterite ümbersuunamise hädasolijatele ja tagab sotsiaalkorterite kättesaadavuse ebasoodsas olukorras olijatele, kes ei ole võimelised turutingimustel eluaset soetama.
- (10) Parandatud on pensionisüsteemi pikaajalist jätkusuutlikkust. Lisaks sellele, et esimese samba seadusjärgne pensioniiga tõstetakse järk-järgult 65. eluaastalt 2012. aastal 67. eluaastale 2021. aastal ning see seotakse seejärel oodatava elueaga, on Madalmaad võtnud vastu ulatuslikud reformid eraviisiliselt rahastatava pensionisamba ning pikaajalise hoolduse valdkonnas. Pensionifondide finantsjärelvalvet on parandatud ning süsteemi on kindlustatud finantsvapustuste vastu. Seda täiendavad edukad reformid, millega julgustatakse vanemaalisi töötajaid töötamist

jätkama. Pikaajalise hoolduse reformidega on vastutus antud üle kohalikele omavalitsustele, mis on vähendanud kogukulusid ja suunanud tähelepanu tõhususe suurendamisele. Jälgida tuleb pikaajalise hoolduse kvaliteeti ja kättesaadavust.

- (11) Lahendamist vajavate probleemide hulka kuulub kulude ja riskide asjakohane jaotamine põlvkonnasiseselt ja põlvkondade vahel, minnes kaugemale indekseerimise ja finantspuhvrite vallas vastu võetud eeskirjadest (finantshindamise raamistik) ning eelkõige vähendades tööelu alustavate isikute makseid. Teise samba pensionimaksete aktuaarse õigluse suurendamine aitaks kodumajapidamistel jaotada oma rahalisi vahendeid majanduskasvu paremini toetaval viisil.
- (12) 2014. aastal algatatud tööhõive kaitset käsitlevate õigusaktide ulatusliku reformi eesmärk on suurendada tööjõu osalemise määra ja liikuvust tööturul. Vähendatud on fiskaalseid tegureid, mis motiveerivad mitte töötama. Parlamendi poolt vastu võetud õigusaktidega on kehtestatud võimalus võtta kasutusele kvoot, kui tööandjad ei loo oma võetud kohustuste kohaselt lisatöökohti puudega inimestele. Kõnealuste meetmete mõju saab täiel määral hinnata alles pärast rakendumist. Lisameetmeid on tarvis tööturul kõige ebasoodsamas olukorras olevate, sealhulgas sisserändaja taustaga inimeste lõimimiseks.
- (13) Kohustuslikke mittemaksulisi makseid arvestades on Madalmaade maksukiil ELi keskmisest märkimisväärselt kõrgem ning maksustamist on võimalik nihutada majanduskasvu vähem pärssivatele teguritele. Kavandatud maksureform aitaks suurendada tööjõu osalemise määra. Reformi vastuvõtmisel tuleb hoolikalt jälgida selle mõju.
- (14) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Madalmaade majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2015. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Madalmaadele esitatud soovitude järelmeetmeid. Komisjon on hindamisel arvesse võtnud nende asjakohasust Madalmaade eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga liidu üldise majandusjuhtimise tugevdamise vajadust silmas pidades ka nende vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, lisades ELi tasandi panuse tulevastesse riigi tasandil tehtavatesse otsustesse. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–3.
- (15) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammiga tutvunud ja on arvamusel, ⁽¹⁾ et Madalmaad täidavad stabiilsuse ja kasvu pakti.
- (16) Komisjoni põhjalikust analüüsist ja kõnealusest hindamisest lähtudes on nõukogu riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–3.
- (17) Komisjon on Euroopa poolaasta raames analüüsinud ka euroala kui terviku majanduspoliitikat. Sellele analüüsile tuginedes on nõukogu esitanud konkreetsed soovitusel liikmesriikidele, mille rahaühik on euro ⁽²⁾. Riigina, mille rahaühik on euro, peaksid ka Madalmaad tagama kõnealuste soovitude täieliku ja õigeaegse rakendamise,

SOOVITAB Madalmaadel võtta 2015. ja 2016. aastal järgmisi meetmeid.

1. Suunata avaliku sektori kulutused teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeringute toetamisele ja töötada välja raamtingimused, mis võimaldaksid suurendada avaliku sektori kulutusi teadus- ja arendustegevusele, et muuta avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse kulutuste vähenemise suundumust ja parandada majanduse kasvupotentsiaali.
2. Elavdamise kiirenemisel vähendada kiiremini hüpoteeklaenu intresside maksustatavast tulust mahaarvamise võimalusi, vähendades maksusoodustusi vahetootlikesse varadesse investeerimiseks. Näha üüriturul ette turupõhisem hinnakujundamise mehhanism ning siduda sotsiaalelamusektoris üürihind senisest enam leibkonna sissetulekuga.

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

⁽²⁾ ELT C 272, 18.8.2015, lk 98.

3. Vähendada tööelu algusaastatel pensionisüsteemi teise samba pensionimaksete taset.

Brüssel, 14. juuli 2015

Nõukogu nimel
eesistuja
P. GRAMEGNA
